

Túrakód: V005_05 / Táv.: 66,2 km / Frissítve: 2019-03-26

Túranév: Szentés térsége / Vizek útjain / Kurca kör #1 (1 nap)

Leírás:

66,2 km-es extrém távú vízitúra, kevesek „csemegéje” lesz.

A vízi út a Kurca felső szakaszával indul, melyet nyúlfarknyi Köröst követően hosszas alsó-tiszai rész tesz élvezetessé, majd a bátor túrázó az Alsó-Kurca bevezetésével tér vissza kiindulási pontjára.

(Az út - teljesítménytúra kategóriába tartozó - kettő-, valamint három- és négy napos változata is elérhető, melyek a lentieken túl egyre több és több látványossággal és programjavaslattal egészülnek ki.)

Kiindulási pontunk a Dózsa-ház mellett található móló *(24,5 cskm) (úp.: 000iep).*

Felfelé *(balra)* indulva az Ifjúsági Ház hídjával *(24,8 cskm)* találkozunk először. Óvatosan közelítsük meg, győződjünk meg arról, hogy biztonságosan átférünk alatta! A következő pár száz méteres szakasz kedvelt városi horgász hely, legyünk tekintettel a sporttársakra!

Utunk következő „akadálya” a Makai-híd *(25,1 cskm)*, mely fél „arasszal” még alacsonyabb az előzőnél. Ez balesetveszélyes lehet, ha nem vagyunk eléggé óvatosak! Ha ezt az akadályt is sikerrel vettük *(szárazon, vagy vízen)*, akkor már semmi sem állhat az utunkba, és bizonyosan el fogjuk érni a kórházi hidak csoportját, melyek közül a legtávolabbi a Mentők hídja *(25,7 cskm)*. Addig azonban még átsiklunk a Kis Zsigmond utcai közforgalmi híd *(25,5 cskm)*, valamint újabb két gyaloghíd alatt *(25,6 cskm, 25,7 cskm)*. Közülük az első különlegesen szép építmény.

Bal oldalunkon a vízről is láthatjuk az érdekes pagodát, mely a város első termálkútját rejt *(ezeknél a hidaknál a vízállás kiszállásra és átemelésre kényszerítheti a túrázót, azonban a part alacsony és füves, így nem ütközünk különösebb nehézségbe)*. Ne feledjük, hogy itt a kórház területén vagyunk, az ennek megfelelő viselkedés elvárt!

Az intézmény területét elhagyva uszadékfogy állja utunkat *(úp.: 003atemp)*, melynél átemelés szükséges *(felette, vagy mellette)*.

- - - - -

Kicsivel feljebb a Szalai utca ugyancsak közforgalmi hídja (26,1 cskm), majd szinte közvetlenül utána a gyalogos Bali-híd (26,2 cskm) alatt siklunk át, melyből az utóbbi újfent mély „meghajlásra” kényszeríti a túrázót, de ezt követően végre kihúzhatjuk magunkat. Az előttünk álló szakasz még lakott terület, a bal oldalon egészen a vízig leérnek a telkek, melyek mentén elhaladunk. Amint elhagyjuk ezt a szakaszt, hirtelen a „vadonba” csöppenünk, ahol már sűrű nádas övezi a partokat, és az élővilág is változatosabbá, nyüzsgőbbé válik.

Odébb ismét híd, mögötte pedig zsilip kerül a látómezőnkbe (27,8 cskm, 1-es zsilip vagy Bikaistálló tiltó), mely túránk következő átemelési pontja (úp.: 004atemp). A híd alatt van lehetőség kiszállásra, habár némi rutint igényel mind a kikötés, mind a hajó kiemelése. A duzzasztó másik oldalán már könnyebb feladatot jelent az indulás. Az átemelési pontra történő érkezésünk és maga az átemelés esetenként a horgászok nemtetszését válthatja ki, és ne lepődjünk meg, ha ezt szóvá is teszik, de nem érdemes velük vitába bonyolódni. *(Viszont azt jó, ha tudjuk, hogy efféle műtárgyak 50 méteres körzetében tilos horgászni. Ezt nekik is tudniuk kell(ene), valamint azt is, hogy nem magánvizeken vagyunk, és továbbjutni sincs más lehetőségünk, mint az itteni átemelés.)*

Ezen a szakaszon a partszegélyt többnyire nádas borítja. Nagy ívű „S”-kanyarulat bevezetését követően érjük el az 1966-ban létesült vasúti hidat (29,6 cskm), melynél jó mélyre kell hajolnunk az átjutás érdekében. Közben a 28,6 cskm-nél elhaladtunk a Kommun-csatorna torkolata mellett, melyet fém zsilipszerkezet választ el a Kurcától. Odébb keskeny, hosszanti elhelyezkedésű nádszigettel megosztott mederben siklottunk. A híd felső oldalán lévő kanyarulat felett a Veker-ér torkollik be (30,3 cskm) szabad befolyással *(a vízszintet a 200 m-rel beljebb lévő zsilipnél szabályozzák)*. Mire ideérünk, már látjuk az előttünk keresztben húzódó töltést, rajta a földutat, mely a Zuhogói tiltót rejti (30,6 cskm), mely a következő átemelési pont (úp.: 005atemp). Kiszállásra a velünk szemben lévő szakasz a legalkalmasabb, itt pihenőt is tudunk tartani.

- - - - -

- - - - -

A felső oldalon hajóba ülve hatalmas ívek, hurkok bevezésébe kezdünk, melyek partján szórványosan tanyák, hétvégi házak találhatóak. Gyakran találkozunk itt is a parton és a mólókon üldögélő, zsákmányra leső horgászokkal. Damilba gabalyodásunk elkerülése érdekében célszerű a meder közepén haladnunk. Kilométerekkel feljebb, a 35,1 cskm szelvényben evezünk át a 45123-as út hídja alatt. Kicsivel odébb úgy érezhetjük, hogy visszamentünk az időben. 35,9 cskm-nél érjük el a használaton kívüli fahíd még fellelhető szerkezeti elemeit (úp.: 008hid). Mesterségesen kialakított szűkület partjai között feszül. A következő kanyarulatot követően kedvelt kirándulórészre érkezünk. Balunkon szinte összeérnek a mólók, melyeken *(különböző kidolgozottsággal)* több helyütt kalyibák is állnak. A vízi alkalmatosságokon horgászok lesik a pecabotok spiccének mozgásait, az úszók rezdüléseit. Ezen a szakaszon szerencsésebb az ellenkező oldal felé húzódnunk. Arról nád övezi a partszegélyt. E szakaszt nádszűkület zárja le. Ezen áttevezve, már csak néhány nagy ívű kanyar választ el bennünket túránk következő átemelési pontjától, melynek közelében ismét hétvégi telkek, rajtuk házikók jelennek meg a partokon. A zsiliphez érve a meder végénél, a track mentén menjünk jobbra a fűzfák alatti részre, hogy megfelelő kiszálló helyre érjünk (úp.: 009kiszp).

A hajót kiemelve, át kell sétálnunk vele a töltés túlsó oldalán, 190 m-re lévő vízellátó csatorna végéhez. Közben elhaladunk a helyiek által „lavór” néven emlegetett ellennyomó medence mellett. A csatornát elérve tudunk ismét vízreszállni (úp.: 010beszp). Itt legyünk figyelmesek, körültekintőek! Ne közvetlen a végénél rakjuk vízre hajónkat! Ha feltöltési időszakban érkezünk, akkor áramlás van a csatornában, és a végétől a töltés alatt elhelyezkedő csövön halad tovább a víz, mely komoly veszélyforrást jelent. *(Ez nem állandóan feltöltött csatorna. Állapotáról célszerű előre tájékozódni, helyismerettel rendelkezőtől. Ha kérdezel, mi lehet, hogy láttuk nemrégiben, esetleg elgurulunk bringával megnézni neked.)* 680 m levezését követően ismét kiszálló pont (úp.: 011kiszp), szárazszakasz (90 m), leszállás (úp.: 012beszp) következik, de már az

- - - - -

- - - - -

utolsó Mindszentig a Kurca torkolatának eléréséig (26,4 km).

Vízrezzállásnál ismét körütekintőek kell lennünk! A vízkivételi mű mellett tesszük ezt. Itt a műtárgynál ne fűrödjünk! Részben tiltott, részben veszélyes is. A szerkezet üzemelése esetén különösebb hanghatást nem tapasztalunk, viszont jelentős szívóerővel rendelkezik a vízszint alatti csővégeknél, mely komoly veszélyforrást jelent.

Innen már látjuk a híres homokpadot, mely pihenőhelyünk és strandolási lehetőségünk is egyben (243,9 fkm, úp.: 013kbp). A terület alsó és felső részén van lehetőségünk - nyári szezonban - kikötni. A strandon, a frekventált üdülőhelyeken szokásos gasztronómiai kínálatot találja az erre vágyó. A fentebbi részen, a körforgalom mellett ártézi kút is van (úp.: 014viz), így értékes és olcsó folyadékpótlás is biztosított.

A felszerelésünk biztonságáról ne feledkezzünk meg gondoskodni!

A partszakasz közepe körül találjuk a Rév-kilátót (belépős, úp.: 015kilat), melyről remek panorama nyílik a környező területekre.

Pancsolásunk, nézelődésünk végeztével „tengerre”, még sok kilométer ál előttünk!

Lefelé haladva rövidesen látómezőnkbe kerül a vasúti, később a közúti híd is. A kettő között található 240 flm-es tábla (j.) A hidak alatt 239-es fkm-nél érkezünk a szentesi üdülőterületet felső széléhez.

A strandot elérvén (238,6 fkm), ismét kiköthetünk. Főszezonban a bójákon kívüli alsó vagy felsőrészét választva a partnak. Fenn ártézi kutat (úp.: 016viz), szezonban büfét, mosdót is találunk.

Ismét hajóba szállva a kanyar után találjuk a hátralévő tiszai szakaszon fellelhető két jelentős homokpad egyikét (237 fkm, úp.: 017kbp).

Lejjebb a 235 fkm alatt/felett terül el a bal parton a helyiek által „Sziget” néven emlegetett terület. Itt az ártérben hobbikertek, gyümölcsfás telkek találhatóak. A vízpart ezen szakaszán mólók sorakoznak, melyeken gyakran horgászok lesik a pecabot végének rezdüléseit.

A túloldalon, a kanyar kezdeténél vízkivételi mű látható. A kanyarulat alatt a 234 fkm-nél homokszegélyt találunk, mely jó mártózási lehetőséget kínál a túrázónak (úp.: 018kbp). Innen hosszan belátható

- - - - -

- - - - -

szakaszok következnek, melyek kevés változatossággal szolgálnak, de ugyanakkor nagy nyugalmat biztosítanak az erre fogékonyaknak. *(Ezen részen erősebb déli szél esetén jelentős hullámok korbácsolásával zord feltételeket szabhat a folyó.)* Közben a 230 fkm-nél elsiklunk az egykori révátkelő mellett, melyről már csak a parton *(észrevehetetlenül)* megbúvó drótkötélfeszítő csörlő tanúskodik. Amennyiben szeretnénk kipróbálni a tiszai „csorgás” megnyugtató élményét, azt itt célszerű megtennünk, mert a Kurcán ez már nem tehető meg. A monoton szakasznak a 227 fkm alatt kezdődő nagy ívű jobbos kanyarulat vet véget. Az alján hirtelen éles balkanyar következik, mely alaposan megforgatja a vizet, és az újabb fürdőzési lehetőséget kínáló szegvári homokpartot rejti *(224,3 fkm, úp.: 019kbp)*. Itt közepes vízállás esetén is homokra tudunk kiszállni; a helyszín alkalmas pihenésre, fürdőzésre. Pancsoláskor azonban legyünk körültekintőek, hiszen a víz bedőlt fákat, tuskókat rejt/rejthet, melyek elhelyezkedése évről-évre, vagy akár hétről-hétre is változhat! *(A tiszai homokpadok folyamatosan alakulhatnak az áradások romboló-építő hatásának következtében.)* Mielőtt ugrálásba kezdenék - az erre egyébként alkalmas, hirtelen mélyülő partszakaszon - feltétlenül derítsük fel a területet!

Továbbhaladva elsiklunk a csanyteleki lejáró betonlépcsője *(224 fkm, j.)*, majd kicsivel lejjebb egy vízkivételi mű mellett. 221,2 fkm-nél *(j.)* torkollik be a Dong-éri főcsatorna. Alatta a balos kanyarulatban ismét vízkivételi mű látható a töltésalapnak támaszkodó folyó partján, vele szemben kicsiny homokszegély teremt lehetőséget mártózásra. A Kurca torkolatát a 217,8 fkm-nél *(úp.: 020kiszp, b.)* érjük el, mely a tiszai szakasz végét is jelenti egyben. Az átemeléshez *(track: V005j051, 325 m)* kiszállni a torkolat felső sarkánál található vízmérce lépcsője kínál állandó lehetőséget, de a pillanatnyi vízállás és partszakasz állapotának szemrevételezésével döntsünk belátásunk szerint! Kedvező vízállás esetén a csatornán be is tudunk evezni az 1885-ben létesített csőzsilip felé, így rövidebb szárazföldi cipekedéssel tudunk „folyót váltani” *(tack: V005o051)*.

- - - - -

- - - - -

Vízre szállásunkat, szintén a pillanatnyi helyzet diktálja, de javaslatunk a nyomvonalon található O21beszp útpont. *(Az itt kezdődő rövid, 1,6 km-es legalsó szakasz, vízzel feltöltöttségének állapotáról célszerű előre tájékozódni, helyismerettel rendelkezőtől. Ha kérdezel, mi lehet, hogy láttuk nemrégiben, esetleg elgurulunk bringával megnézni neked.)* Innen célállomásunkig *(Szentés, Dózsa-ház), 24,1 km és három átemelés választ el bennünket. Környezetünk is merőben más lesz. Keskenyebb a vízi tér mellettünk, állóvízi növényzettel szegélyezett partszakaszok a jellemzőek, és a vadvilág is részben más. De itt közelebb is kerülünk a természethez.*

Elindulva, több íven keresztül, rendkívül vadregényes, náddal, sással szegélyezett mederben járunk. Igazi szép természeti környezetben jutunk a Pintér híd tövébe, ahol átemelésre *(úp.: O22atemp, 1,9 cskm)* kényszerülünk. Kiszállásunk helyét az aktuális vízállás függvényében kell eldöntenünk. Van, hogy a híd és zsilip között is megtudjuk tenni, de akad, amikor a híd előtt van módunk partja jutni, hajót kiemelni. Az Albertcsőszházi tiltó felső oldalán történő indulásunkat követően hatalmas -általam nagyon kedvelt- hurkok bevezésével érjük el a Pap tanyai, vagy más néven Cirok hidat *(6,2 cskm)*. A közelben *(bal part),* ártézi kút is fellelhető *(úp.: O23viz),* melyhez vagy itt a hídnál kell kiszállnunk és elsétálnunk *(track: V005o052, 370 m),* vagy kissé lejjebb egy horgászhelynél megállnunk *(úp.: O24kbp)* és felmennünk a meredek partfalra *(track: V005o053)*. Így 50 m megtételével érjük el a kutat. *(Ezt a helyet horgászok alakították ki, és nem örülnek a közös jelenlétnek.)*

A híd felett nagy „S”-kanyarulat bevezését követően érünk el a Ludas-ér torkolatáig *(7,4 cskm),* melyet eddig nem tapasztalt keskeny szakasz követ a hídig *(Úsztató major, 7,9 cskm)* kiszállva, 280 m sétával közkút is elérhető *(úp.: O26viz, track: V005o054)*. Tovább, a magas parton látható lakóházak Szegvár kórógy-szentgyörgyi részéhez tartoznak. Keskeny szakaszon haladva néhány kanyarullattal feljebb érjük el a Kórógy-ér torkolatát *(10 cskm),* ahonnan gyorsan látómezőkbe kerül a túránk következő átemelési pontját jelentő zsilip *(10,2 cskm,*

- - - - -

- - - - -

úp.: 027atemp). A felsővízen náddal borított partok mentén siklunk tova, nagy jobbos kanyarulatban, mígnem kiérve a területről Szegvár lakóépületei közé csöppenünk. Vízig nyúló telkek, kertek mentén evezünk itt az elkeskenyedő mederben, amely különös hangulatot kölcsönöz e szakasznak. Láthatunk karnyújtásnyira lévő, szinte vízig érő utcát is. Kiérve e szakasról kiszélesedik a „folyó” és elének tárul a katolikus templom (*tornya jó fotótémát kínálva a kirándulónak*), a várfal és a Szent János híd is (*12,2 cskm*). Még a híd elérése előtt érjük el túránk szegvári pihenő-, és ki-beszálló pontját (*úp.: 028kbp*). Itt a bal parton célszerű kiszállni, megpihenni, néhány lépéssel elsétálni a víz szélén található várfal (*úp.: 029latv, track: V005o055*), még fellelhető részeit megnézni. (*Ne másszunk fel rá, nincs jó állapotban!*)

Tovább lapátolva a híd felett ismét lehetőség kínálkozik a templom képi megörökítésére, majd jól karbantartott, kedvelt pecahelyek láthatók balunkon. (*Kissé jobbra húzódva, kisebb eséllyel gubancolódunk damilba, és a „békés egymás mellett élés” is könnyebben megvalósítható.*)

A párhuzamosan futó műúttól jobbra ívelő kanyarulattal válunk le, melyet két - hosszan belátható - szakasz követ, balról horgász helyek végeláthatatlan sorával. (*Itt is a fenti „konfliktuskerülő” megoldást javaslom!*) A kissé monoton, és intenzív uralkodó széljárás esetén „munkás” szakasznak a Fahídnak nevezett, ám valójában vasbeton szerkezetű híd (*14,8 cskm*) vet véget. Az alatta történő átjutáshoz jól le kell kucorodnunk a hajóba. Felette egy szűk jobbos kanyarulat, majd bő 4,5 km hosszan íves részek követik egymást. E szakaszon hol keskenyebb, hol szélesebb vízen élvezhetjük az Alsó-Kurca nyugalmát. Itt-ott tanyák is vannak a parton, melyek a hamisítatlan alföldi táj békéjével teszik még teljesebbé az élményt.

A Berki hidat 18,4 cskm-nél érjük el. Alsó oldalán, a b-parton (*DK-i oldal*) kiszállva (*úp.: 030kiszp*) rövid sétával (*135 m, track: V005o056*) fel tudjuk tölteni vízkészletünket. A régi iskolaépület mellett, egy „beugróban” mind közkút, mind ártézi kút fellelhető (*úp.: 031víz*).

- - - - -

- - - - -

Lapátot ragadva rövid evezést követően megérkezünk túránk utolsó átemelési pontjához a Talomi tiltóhoz (*Berki zsilip, 19,1 cskm*), (úp.: *032atemp*). Kiszálláshoz a műtárgy közelében célszerű helyet keresnünk. Leszállásunkat nehezítheti, hogy uszadék is felszaporodik időnként a felső oldalon, de kellő körütekintéssel ez a probléma megoldható. Gyakran találkozhatunk itt is horgászokkal.

Nagy ívű jobbos kanyarulat (*Disznó-zug*), szűkebb balívbe vált és immár a 451-es főút hídja alá kerülünk (*20,0 cskm*), melyet néhány enyhe kanyarulat követ. Következő műtárgy a Stammer híd (*21,7 cskm*), ismét „meghajlásra” kényszerít bennünket. Itt már érintjük (*jobbunkon*) Szentés belterületének egy részét, rövid szakaszon, hogy odébb még megélhessük a vadont egy kicsit. Az llona-parti gyaloghíd 22,4 cskm szelvényben „áll élénk”. Lassítsunk: átkelünk a j.-part mentén célszerű (*NY-i oldal*)! Erről ugyanis kicsit magasabb a szerkezet, de itt is le kell hajolnunk az átsiklás idejére. A korábbi, fa szerkezetű híd cölöpjeinek csomkjai a meder középső részén, a víz szintje alatt rejtőznek, ez komoly veszélyforrás!

Felsővízen tovább haladva kikötési pontunk felé kiöblösödő és összébb szűkülő részek váltogatják egymást. A második kiszélesedő részt követően, hirtelen kerülünk ismét vissza a „civilizációba”. Az Üdülőközpont csúszdájának, majd kőházikóinak látványa szakít ki bennünket végérvényesen a természet szoros öleléséből, egyben esélyt teremtve a kaland túlélésére. Az acél szerkezetű Kutató híd (*23,6 cskm*) felett a balos kanyarulatban vízig ér a kemping, hangulatos lakóhelyet biztosítva az alkalmi letelepedőknek. A kiöblösödő részben helyezkedik el az Üdülőközpont mólója is (*j.*), amely magántulajdon. Se itt, se a területhez tartozó partszakaszon ne szálljunk ki előzetes egyeztetés nélkül!

A szűkületet elérve már szemünk elé tárulnak Szentés központi épületeinek jellegzetes tornyai, a kurcaparti belvároskép. A hidak sorának vége felé a 2018-ban újjá épített Eszperantó híd (*24,3 cskm*) alatt siklunk át. A folyóvízi szökőkút megcsodálása közben már a háttérben jól látszik a boltíves kőhíd.

- - - - -

St. Jupát Sportegyesület / Keresd az utat projekt

- - - - -

(A hidat 2012-ben szélesítették ki és újították fel 24,4 cskm). Innen, már az ív alól is láthatjuk túránk célállomását a Dózsa-ház mellett található mólót (24,5 cskm), mely túrán kiindulási pontja is volt egyben (úp.: 000iep).

Feldolgozták: Erdélyszky Szilvia, Virág Olga, 

Tapasztalataidat, élményeidet örömmel fogadjuk!

(Fotó és videó anyagokat is várunk.)

- - - - -

1989 - óta a sportért, Szentesen
web: www.turautak.hu e-mail: turak@jupat.hu